ACCRÉDITATION SANS FRONTIÈRES

Accreditation Without Borders

საერთაშორისო ჯანდაცვის აკრედიტაციის სტანდარტის წარმოშობა და განვითარება: საქართველოში დაწყებული საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ინიციატივიდან გლობალური პრაქტიკის ორგანომდე

ASF-HIST-001-v1 · გამოქვეყნებულია პარიზი, 11 სექტემბერი 2026

დოკუმენტის სათაური	Accreditation Without Borders
დოკუმენტის ნომერი	ASF-HIST-001-v1
ვერსია / გამოცემა	ვერსია 1
სტატუსი	გამოქვეყნებულია
გამოქვეყნების თარიღი	11 სექტემბერი 2026
გამოქვეყნების ადგილი	პარიზი, საფრანგეთი
გამცემი ორგანო	ASF International Standards Council, Accréditation Sans Frontières
ორიგინალის ენა	ინგლისური
ძალაში შესვლის თარიღი	11 სექტემბერი 2026
შემდეგი დაგეგმილი გადახედვა	11 სექტემბერი 2029
ანაცვლებს	არცერთს — პირველი გამოცემა

დაარსების გადაწყვეტილება

2014 წელს საქართველოს საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ინსტიტუტის (PHIG, დაარსებული 2011 წელს) ახლად შექმნილმა ტექნიკურმა სამუშაო ჯგუფმა მიიღო გადაწყვეტილება, რომელმაც ქვეყანაში ჯანდაცვის აკრედიტაციის შემდგომი ათწლეული განსაზღვრა: ქართული აკრედიტაციის ორგანოს ნულიდან შექმნის ნაცვლად, PHIG პირველ წლებს დაუთმობდა იმას, რომ ქვეყანას დაეჯერებინა — აკრედიტაცია საერთოდ უნდა ყოფილიყო საქართველოში.

ქაღალდზე ეს გადაწყვეტილება თითქმის თავმდაბლად გამოიყურებოდა. PHIG-ის დამფუძნებლები — საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სპეციალისტები, რომლებიც წლები საქართველოს საავადმოფოების სისტემაში მუშაობდნენ — მივიდნენ დასკვნამდე, რომ ქვეყნის ჯანდაცვის სექტორს არ სჭირდებოდა კიდევ ერთი ადგილობრივი სერტიფიკატი, რომელსაც ქვეყნის გარეთ არავინ ცნობდა. მას სჭირდებოდა ნამდვილი რამ: სტანდარტები, რომლებსაც პაციენტები, სადაზღვევო კომპანიები და რეგულატორები საერთაშორისოდ უკვე ენდობიან. PHIG-ის ტექნიკურმა ჯგუფმა პარტნიორობა დაიწყო Evex Medical Corporation-თან, რომელიც მაშინ საქართველოს უმსხვილესი კერძო ჯანდაცვის მომწოდებელი იყო, და ქვეყნის პირველი მისიები მოაწყო Joint Commission International-ის ექსპერტების მონაწილეობით — საავადმოფოდან საავადმოფოში აჩვენა, როგორი შეიძლება იყოს საერთაშორისოდ აღიარებული აკრედიტაცია საქართველოს რეალობაში. PHIG არასდროს აპირებდა თავად აკრედიტაციის ორგანოდ ქცევას. მისი დამფუძნებლების მიზანი უფრო მცირე, და საბოლოოდ უფრო მნიშვნელოვანი იყო: დაემტკიცებინათ საქმის სისწორე და გაეღოთ კარი.

ეს კარი თავისით არ გაღებულა. შემდგომ წლებში PHIG-მა აკრედიტაციის არგუმენტი პირდაპირ მთავრობამდე მიიტანა — საქართველოს ჯანდაცვის სამინისტროს თანამშრომლებთან შეხვედრების არაერთი რაუნდით, სხვადასხვა მინისტრის დროს, როცა ტბილისში ხელმძღვანელობა იცვლებოდა და საკითხს ყოველ ჯერზე თავიდან უწევდა დამტკიცება. ეს აბსტრაქტული ადვოკატირება არ ყოფილა. ეს იყო მოთმინებით, განმეორებით შესრულებული სამუშაო: იმ პირისთვის, ვისაც იმ წელს ჯანდაცვის პორტფელი ეკავა, ხელახლა იხსნებოდა, რატომ სჭირდებათ ქვეყნის საავადმოფოებს სტანდარტი, რომელიც ამ ქვეყანაში არ დაწერილა.

დემონსტრაციიდან პოლიტიკამდე

2018 წლისთვის ამ ადვოკატირებამ კონკრეტული შედეგი გამოიღო: აკრედიტაციის სტანდარტის პირველი ვერსია, რომელიც სპეციალურად ქართულ ჯანდაცვაზე იყო მორგებული. ორი წლის შემდეგ, 2020 წელს, მან უფრო დიდი შედეგი მოიტანა — Accréditation Sans Frontières-ის ფორმალური დაარსება პარიზში, როგორც საერთაშორისო იურიდიული პირისა, საკუთარ მუდმივმოქმედ ტექნიკურ ორგანოსთან, ASF International Standards Council-თან ერთად.

2020–2022 წლებში PHIG, ASF და დავით ტვილდიანის სახელობის სამედიცინო უნივერსიტეტი გაერთიანდნენ საქართველოს აკრედიტაციის ინიციატივად (Accreditation Georgia Initiative) — პირველ ძალისხმევად საქართველოში, რომელმაც აკადემია, პროფესიული ორგანიზაციები და საერთაშორისო აკრედიტაციის ექსპერტიზა ერთ, კოორდინირებულ მიმართულებაში გააერთიანა. ინიციატივის პირველი სერიოზული გამოცდა 2021 წელს მოვიდა: ორმოცდაათზე მეტმა ქართულმა ჯანდაცვის დაწესებულებამ ნებაყოფლობით შეუერთდა პილოტურ აკრედიტაციის პროცესს, ახლად მორგებულ სტანდარტთან მიმართებით. ოთხი მათგანი აკრედიტებულ იქნა — ქვეყანაში ჩაწერილი პირველი დაწესებულების აკრედიტაცია.

შემდგომში სამუშაო დემონსტრაციიდან პოლიტიკაში გადავიდა. 2022 წელს ჯანდაცვის სამინისტროსთან მდგრადმა ურთიერთობამ — წლების განმავლობაში განმეორებითი შეხვედრების შედეგად — სამინისტროს გადაწყვეტილება წარმოშვა, რომელმაც სახელმწიფო პოლიტიკის დონეზე დააწესა, რომ ქართულ საავადმოფოებს უნდა ჰქონდეთ დამოუკიდებელი საერთაშორისო აკრედიტაცია. ეს პოლიტიკა კანონად იქცა 2023 წლის 26 იანვარს, ბრძანება №4/ნ-ის მეშვეობით: 2025 წლის 1 იანვრიდან საქართველოს უნივერსალური ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში აღიარება ამას მოითხოვდა. იმავე თვეში PHIG-მა ფორმალური პარტნიორობა დაამყარა Accreditation Canada-სთან და გახდა მისი წარმომადგენლობა საქართველოში. ერთი წლის განმავლობაში ოცდასამმა ქართულმა საავადმოფომ დაიწყო აკრედიტაციის პროცესი; ცხრამ უკვე მიაღწია მას. ათწლეულის შემდეგ, რაც რამდენიმე საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სპეციალისტმა გადაწყვიტა, რომ საქართველოს ნამდვილი აკრედიტაცია სჭირდებოდა და არა მისი ადგილობრივი იმიტაცია, ქვეყანას უკვე ჰქონდა ფუნქციონირებადი ეროვნული აკრედიტაციის სისტემა.

სამი შტაბი, ერთი სტანდარტი

ASF ახლა სამი შტაბიდან მუშაობს და თითოეული განსხვავებულ როლს ასრულებს. პარიზი ორგანიზაციის იურიდიული ადგილსამყოფელია და მისი ფრანგული და ევროპული ტექნიკური ექსპერტიზის ბაზა. ჟენევა მისი ფანჯარაა გლობალური ჯანდაცვის მმართველობისკენ — მუდმივი სიახლოვე WHO-სთან და ჟენევის ფართო ჯანდაცვის საზოგადოებასთან, რაც ინარჩუნებს ASF-ის სტანდარტების აქტუალობას საერთაშორისო პრაქტიკის რეალური განვითარების შესაბამისად. თბილისი არის ადგილი, სადაც მთელი საქმე დაიწყო და სადაც ის ყველაზე კონკრეტულად გამოიცდება: სტანდარტი, რომელიც მხოლოდ ქაღალდზე იმუშავებდა პარიზში ან ჟენევაში, სწრაფად გამოვლინდებოდა ქართულ საავადმოფოებში.

ეს სტრუქტურა არ არის კოსმეტიკური. ის ასახავს განზრახ დიზაინურ არჩევანს: სტანდარტი, რომელიც გლობალური მტკიცებულებებითაა ინფორმირებული, ევროპული ტექნიკური სიზუსტით დახვეწილი და დამტკიცებული იმ ქვეყნის კონკრეტულ, ხშირად რესურსებით შეზღუდულ პირობებში, სადაც იგი პირველად შეიქმნა.

ოთხი საყრდენი, ერთი საბჭო

ASF-ის სტანდარტების მუშაობა ორგანიზებულია ისე, როგორც თავად ფართო აკრედიტაციის სფერო — ოთხ განსხვავებულ საყრდენად, რომელთაგან თითოეულს საკუთარი დისციპლინა სჭირდება. პირველი არის ორგანიზაციების აკრედიტაცია: ინდივიდუალური ჯანდაცვის დაწესებულებების შეფასება ASF-ის გამოქვეყნებული სტანდარტებით; ეს სამუშაო პირდაპირ აისახება ASF-ის შვიდ მოქმედ სტანდარტულ დოკუმენტში. მეორე არის თავად სტანდარტების აკრედიტაცია — მუდმივი პასუხისმგებლობა იმისა, რომ სტანდარტები დარჩეს მტკიცებულებებზე დაფუძნებული, აქტუალური და ნამდვილად შესაფერისი იმ გარემოსთვის, რომელსაც ისინი არეგულირებენ; ამას ახორციელებს ASF-ის საკუთარი საერთაშორისო სტანდარტების საბჭო. მესამე არის შემფასებლების აკრედიტაცია, რომლებიც ASF-ის საკუთარ შეფასებებს ატარებენ — იმის უზრუნველყოფა, რომ შეფასების ჩამტარებლები არა მხოლოდ აკრედიტებულები, არამედ ნამდვილად გადამზადებულები და კომპეტენტურები არიან და მართავენ მათ ASF Surveyor Training Standard. მეოთხე არის ტრენინგის აკრედიტაცია — იმის უზრუნველყოფა, რომ იმ ადამიანებს, რომლებსაც მოეთხოვებათ სტანდარტის დაკმაყოფილება, რეალურად აქვთ ის განათლება, რომელიც ამის საშუალებას მისცემს; ამას GMJ Academy უზრუნველყოფს.

საბჭოს საკუთარი მეთოდოლოგია პირდაპირ ეყრდნობა მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის (WHO) სახელმძღვანელო დოკუმენტების შემუშავების პროცესს, მათ შორის WHO-ს მიერ GRADE ჩარჩოს გამოყენებას მტკიცებულებების სიმტკიცის შესაფასებლად — რომელიც სპეციალურად არის მორგებული აკრედიტაციის სტანდარტების პრაქტიკულ, ოპერაციულ სამუშაოზე და არა კლინიკურ სახელმძღვანელოებზე [2]. ASF 2023 წლიდან არის International Society for Quality in Health Care (ISQua)-ის წევრი [3], ხოლო საბჭოს გადახედვის ციკლი — ყოველი სტანდარტის ფორმალური გადახედვა სამ წელიწადში ერთხელ — კარგად ჯდება უფრო დამკვიდრებული საერთაშორისო ორგანოების ციკლებში.

ხმა გაეროში

ASF-ის დამფუძნებელი, დოქტორი გიორგი ფხაკაძე, ამ საქმეში არა მხოლოდ ქართული საზოგადოებრივი ჯანდაცვის კარიერას მოიტანს. 2016 წლიდან ის არის UN Secretary-General's Independent Accountability Panel for Every Woman, Every Child, Every Adolescent-ის დამფუძნებელი წევრი — პანელის თავდაპირველი ცხრა დანიშნულიდან ერთ-ერთი, რომელსაც დავალებული აქვს, გლობალური ჯანდაცვის საზოგადოება თავისივე ვალდებულებებზე აგოს პასუხი მდგრადი განვითარების მიზნების ფარგლებში. მისი კომენტარები ჯანდაცვის გლობალურ ანგარიშვალდებულებაზე დაიბეჭდა The Lancet-ში, BMJ Global Health-სა და BMC Public Health-ში. პანელის 2018 წლის ანგარიშის ერთი ფრაზა კერძო სექტორის ანგარიშვალდებულების შესახებ მას შემდეგ ახლოსაა ASF-ის საკუთარ მსჯელობასთან:

> *„ყველა ქალს, ბავშვსა და მოზარდს აქვს ხარისხიანი ჯანდაცვის უფლება. ჯანდაცვის დაწესებულებების დამოუკიდებელი აკრედიტაცია არ არის ფუფუნება, არამედ სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტი, რომელიც მათ სწორი გადაწყვეტილებების მიღებაში ეხმარება.“ — დოქტორი გიორგი ფხაკაძე, ASF-ის პრეზიდენტი, გაეროს IAP-ის 2018 წლის ანგარიშიდან კერძო სექტორის ანგარიშვალდებულების შესახებ [1]*

განათლება, როგორც ინფრასტრუქტურა

ASF-ი და მისი პარტნიორები კადრების შესაძლებლობებს თავიდანვე განიხილავდნენ, როგორც აკრედიტაციის პრობლემის ნაწილს, და არა როგორც რაღაცას, რისი მოგვარებაც მოგვიანებით იქნებოდა საჭირო. SheniAcademy-ს მეშვეობით ხუთი ათასზე მეტმა ქართველმა ჯანდაცვის პროფესიონალმა გაიარა სერტიფიცირებული ტრენინგი, ხოლო PHIG-მა კომპეტენციაზე დაფუძნებული უწყვეტი განათლების სერტიფიკატები გასცა ათასზე მეტ პროფესიონალს პილოტურ ფაზაში. ეს სამუშაო ახლა ერთ ორენოვან პლატფორმაში — academy.gmj.ge-ში — კონსოლიდირდება: ერთობლივი უწყვეტი პროფესიული განვითარების ცენტრი, რომელიც ასამდე კურსს სთავაზობს შერეული — ონლაინ და პირისპირ — ფორმატით. ლოგიკა მარტივია: სტანდარტი, რომელიც დაწესებულებას ეუბნება, რა არის საჭირო, მაგრამ არ უზრუნველყოფს შესაბამისი ტრენინგის რეალურ ხელმისაწვდომობას, ფარულად ვარაუდობს შესაძლებლობას, რომელიც ბევრ დაწესებულებას ჯერ არ აქვს.

გლობალური სტანდარტი, ადგილობრივად გამოცდილი

ASF-ის სტანდარტები პირდაპირ განიხილებოდა აზიის, ახლო აღმოსავლეთისა და სუბსაჰარული აფრიკის პრაქტიკოსებთან — არა იმისთვის, რომ ქართული ან ფრანგული შაბლონი შეუცვლელად გადაიტანონ, არამედ იმის შესამოწმებლად, მოქმედებს თუ არა მისი საფუძვლის ლოგიკა ჯანდაცვის სისტემებში, რომლებიც სრულიად განსხვავებულ შეზღუდვებს უპირისპირდებიან. ყოველ ASF-ის სტანდარტს აქვს Health & Migration დამატება, რომელიც ეყრდნობა WHO-ს საკუთარ Global Competency Standards-ს ლტოლვილებისა და მიგრანტების მომსახურე ჯანდაცვის მუშაკებისთვის — ვალდებულება, რომელსაც ASF არჩევითად კი არა, უპირობოდ მიიჩნევს — ასევე Medical Tourism დამატება, რომელიც გლობალური ჯანდაცვის მომსახურების განსხვავებულ და მზარდ ნაწილს ეხება.

ორგანიზაციის სახელწოდება სლოგანი არ არის. ASF-ის სტანდარტების ყოველი გამოცემა სრულად ქვეყნდება და თავისუფლად ხელმისაწვდომია, როგორც ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის განზრახ ნაბიჯი — და ნებისმიერი ორგანიზაცია, რომელიც საკუთარ ქვეყანაში აკრედიტაციის შესაძლებლობის შექმნას ისახავს მიზნად, მოწოდებულია ASF-ის ცოდნის, ექსპერტიზისა და მხარდაჭერის გამოყენებისკენ, ადგილობრივი ადაპტაციის მკაფიო სამართლებრივი საფუძვლით. საფუძვლად მდებარე რწმენა, რომელიც პირველად საქართველოში გამოიცადა და შემდეგ უფრო შორს გავრცელდა, ის არის, რომ აკრედიტაცია ადვილად ხელმისაწვდომი, გამჭვირვალე იმაში, რაც რეალურად მოითხოვს, და საბოლოოდ თვითმყოფადი უნდა იყოს: ადგილობრივი ორგანიზაციები საკუთარ აკრედიტაციის ორგანოებს ქმნიან და ფლობენ, ნაცვლად იმისა, რომ სამუდამოდ დამოკიდებულნი დარჩნენ გარეშე ორგანოზე.

ეკოსისტემა

ეს რწმენა წარმოშვა არა მხოლოდ დოკუმენტებისგან შემდგარმა, არამედ მომუშავე ეკოსისტემამ: publichealth.ge — PHIG-ის ინსტიტუციური საწყისი; accreditation.ge — Accreditation Canada-ს წარმომადგენლობა საქართველოში; PHIG — SheniEkimi Certification სქემა, რომელიც არაჰოსპიტალურ, უფრო მცირე დაწესებულებებს სრული აკრედიტაციისკენ ხელმისაწვდომ პირველ ნაბიჯს სთავაზობს; gmj.ge — Georgian Medical Journal; news.gmj.ge — საზოგადოებრივი კვლევებისა და პოლიტიკური კომენტარების გამავრცელებელი; და academy.gmj.ge — უწყვეტი განათლების პლატფორმა, რომელიც უშუალოდ თავად სტანდარტებიდან არის აგებული.

ეს არის ASF-ის სტანდარტების მესამე გამოცემის ისტორია, რომელიც 2026 წელს გამოქვეყნდა — დოკუმენტი, რომელიც ათწლეულზე მეტი კონსულტაციის შედეგად შეიქმნა სხვადასხვა ქვეყანასა და კონტინენტზე; მას ASF-ის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭო ყოველ სამწლიან ციკლში ხელახლა განიხილავს და აახლებს. ეს შეესაბამება პრინციპს, რომელიც ამ სამუშაოს 2014 წლიდან წარმართავს — იმ დღიდან, როცა თბილისში რამდენიმე ადამიანმა გადაწყვიტა, რომ საქართველოს საავადმოფოებს უკეთესი რამ ეკუთვნოდათ, ვიდრე მათთვის სპეციალურად გამოგონილი სტანდარტი.

ქრონოლოგია

ქრონოლოგია იმისა, თუ როგორ განვითარდა ეს სამუშაო სინამდვილეში — 2014 წელს ტექნიკური სამუშაო ჯგუფის პირველი გადაწყვეტილებიდან დღეს გამოქვეყნებულ სტანდარტამდე.

2011 საქართველოს საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ინსტიტუტი (PHIG) დაარსდა.

2014 PHIG-ის ტექნიკურმა სამუშაო ჯგუფმა დაიწყო საქართველოს პირველი სტრუქტურირებული აკრედიტაციის ინიციატივა, პარტნიორობით Evex Medical Corporation-თან; ქვეყნის პირველი მისიები მოაწყეს Joint Commission International-ის ექსპერტებმა. იმავე წელს დაიწყო მდგრადი ადვოკატირება საქართველოს ჯანდაცვის სამინისტროსთან.

2018 ქართულად ადაპტირებული აკრედიტაციის სტანდარტის პირველი ვერსია დასრულდა.

2020 Accréditation Sans Frontières (ASF) ფორმალურად დაარსდა პარიზში, როგორც საერთაშორისო იურიდიული პირი, ASF International Standards Council-თან ერთად. ფორმალურად დაიწყო ტრენინგის აკრედიტაცია და გაეშვა SheniAcademy.

2020–2022 PHIG, ASF და დავით ტვილდიანის სახელობის სამედიცინო უნივერსიტეტი გაერთიანდნენ საქართველოს აკრედიტაციის ინიციატივად (Accreditation Georgia Initiative).

2021 საქართველომ დააფიქსირა თავისი პირველი დაწესებულებების აკრედიტაცია: პილოტურ პროცესში ჩაერთო ორმოცდაათზე მეტი დაწესებულება; პირველი ოთხი აკრედიტებულ იქნა.

2022 სამინისტროს გადაწყვეტილებით დადგინდა სახელმწიფო პოლიტიკად, რომ ქართულ საავადმოფოებს უნდა ჰქონდეთ დამოუკიდებელი საერთაშორისო აკრედიტაცია.

2023 წლის იანვარი ბრძანება №4/ნ ამ მოთხოვნას კანონით აყალიბებს. PHIG ამყარებს ოფიციალურ პარტნიორობას Accreditation Canada-სთან და ხდება მისი წარმომადგენლობა საქართველოში.

2023 ASF ხდება International Society for Quality in Health Care (ISQua)-ის წევრი. ოცდასამი ქართული საავადმოფო შევიდა Accreditation Canada-ს პროცესში; ცხრამ მიაღწია აკრედიტაციას. გაეშვა SupplementIndex (supplement.ge).

2024 დაიწყო ფუნდამენტური სამუშაო certificate.ge-ზე, მომავალ SheniEkimi Certification სქემაზე.

2025 გამოვიდა Georgian Medical Journal (gmj.ge) და მისი საინფორმაციო პლატფორმა news.gmj.ge. SheniAcademy გარდაიქმნა academy.gmj.ge-ად.

2026 certificate.ge სრულად ფუნქციონირებს. გამოქვეყნდა ASF-ის სტანდარტის მე-3 ვერსია.

წყაროები

1. Independent Accountability Panel for Every Woman, Every Child, Every Adolescent. Private Sector: Who Is Accountable? 2018 Report. New York: United Nations; 2018.
2. World Health Organization. WHO Handbook for Guideline Development, 2nd Edition (GRADE methodology). Geneva: WHO; 2014.
3. International Society for Quality in Health Care (ISQua). External Evaluation Association (EEA) Membership Directory. 2026.

ინდექსი

გაეროს ანგარიშვალდებულების პანელი (UN IAP), ხმა გაეროში

Certificate.ge, ქრონოლოგია (2024, 2026)

საბჭოს მეთოდოლოგია, ოთხი საყრდენი, ერთი საბჭო

დავით ტვილდიანის სახელობის სამედიცინო უნივერსიტეტი, დემონსტრაციიდან პოლიტიკამდე

ოთხი საყრდენი, ერთი საბჭო

GRADE-ის ჩარჩო, ოთხი საყრდენი, ერთი საბჭო

ISQua-ს წევრობა, ოთხი საყრდენი, ერთი საბჭო; ქრონოლოგია (2023)

ბრძანება №4/ნ, ქრონოლოგია (2023 წლის იანვარი)

საქართველოს საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ინსტიტუტი (PHIG), დაარსების გადაწყვეტილება; ქრონოლოგია (2011, 2014)

სამი შტაბი, ერთი სტანდარტი